

DE GESTIS LANGOBARDORUM

CAPUT PRIMUM. *De Germania, quod plures nutriat populos, ideoque ex ea multae gentes egrediantur.*

Septentrionalis plaga, quanto magis ab aestu solis remota est, et nivali frigore gelida, tanto salubrior corporibus hominum, et propagandis est gentibus magis coaptata: sicut e contra omnis meridiana regio, quo solis est fervori vicinior, eo semper morbis abundat, et educandis minus est apta mortalibus. Unde fit ut tantae populorum multitudines, Arctoo sub axe orientur: ut non immerito universa illa regio Tanai tenus, usque ad occiduum, licet et propriis loca in ea singula nuncupentur nominibus, generali tamen vocabulo Germania vocitetur; quamvis et duas ultra Rhenum provincias Romani, cum ea loca occupassent, superiorem, inferioremque Germaniam dixerint. Ab hac ergo populosa Germania, saepe innumerabiles captivorum turmae abductae meridianis populis pretio distrahuntur; multae quoque ex ea, pro eo quod tantos mortalium germinat, quantos alere vix sufficit, saepe gentes egressae sunt, quae nihilominus, et partes Asiae, sed maxime sibi contiguam Europam, affixerunt. Testantur hoc ubique urbes erutae, per totam Illyricum, Galliamque: sed maxime miserae Italiae, quae pene omnium illarum est gentium experta saevitiam Gothi siquidem, Wandalique, Rugi, Heruli, atque Turcilingi, nec non etiam aliae feroces, et barbarae nationes e Germania prodierunt.

CAPUT II. *De Scandinavia insula, et quia ex ea Winilorum, hoc est, Langobardorum gens est egressa.*

Pari etiam modo, et Winilorum, hoc est Langobardorum gens, quae postea in Italia feliciter regnavit, a Germanorum populis, originem ducens, licet et aliae causae egressionis eorum asseverentur, ab insula quae Scandinavia dicitur adventavit, cujus etiam insulae Plinius Secundus in libris quos de Natura rerum composuit, mentionem facit. Haec ergo insula, sicut retulerunt nobis qui eam lustraverunt, non tam in mari est posita, quam marinis fluctibus, propter planitiem marginum, terras ambientibus circumfusa. Intra hanc ergo constituti populi, dum in tantam multitudinem pullulassent, ut jam simul habitare non valerent, in tres, ut fertur, omnem catervam partes dividentes, quae ex illis pars patriam relinquere, novasque deberet sedes exquirere, sorte perquirat.

CAPUT IV. *De septem viris apud Germaniam dormientibus.*

Haud ab re esse arbitror, paulisper narrandi ordinem postponere, et quia adhuc stylus in Germania vertitur, miraculum quod illic apud omnes celebre habetur, sed et quaedam alia breviter intimare. In extremis Circium versus Germaniae finibus, in ipso Oceani littore, antrum sub eminenti rupe conspicitur, ubi septem viri (incertum ex quo tempore) longo sopiti sopore quiescunt, ita illaesis non solum corporibus, sed etiam vestimentis, ut ex hoc ipso, quod sine ulla per tot annorum curricula corruptione perdurant, apud indociles easdem et barbaras nationes, venerationi habeantur. Hi denique quantum ad habitum spectat, Romani esse cernuntur. E quibus dum unum quidam, cupiditate stimulatus, vellet exuere, mox ejus, ut dicitur, brachia aruerunt, poenaeque sua caeteros proterruit, ne quis eos ulterius contingere auderet. Videris ad quem eos profectum, per tot tempora, Providentia divina conservet. Fortasse horum quandoque, quia non aliter nisi Christiani esse putantur, gentes illae praedicatione salvandae sunt.

CAPUT V. *De gente Scrito-Winorum.*

Huic loco Scritobini, sic enim gens illa nominatur, vicini sunt, qui etiam aestatis tempore nivibus non carent, nec aliis, utpote feris ipsis ratione non dispares, quam crudis agrestium animantium carnibus vescuntur; de quorum etiam hirtis pellibus sibi indumenta coaptant. Hi a saliendo, juxta linguam barbaram etymologiam ducunt. Saltibus enim utentes, arte quadam ligno incurvo, ad arcus similitudinem, feras assequuntur. Apud hos est animal, non satis assimile cervo, de cujus ego corio, ut fuerat pilis hispidum, vestem in modum tunicae, genu tenus aptatam conspexi, sicut jam fati, ut relatum est, Scritobini utuntur. Quibus in locis circa aestivale solstitium, per aliquot dies, etiam noctu clarissima lux cernitur, diesque ibi multo majores quam alibi habentur, sicut e contrario, circa brumale solstitium, quamvis diei lux adsit, sol tamen ibi non videtur, diesque minimi quam usquam alibi, noctes quoque longiores existunt. Quia scilicet, quanto magis a sole longius disceditur, tanto sol ipse terrae vicinior apparet, et umbrae longiores excrescunt. Denique in Italia, sicut et antiqui scripserunt, circa diem natalis Domini, novem pedes in umbra staturae humanae, hora sexta metiuntur. Ego autem in Gallia Belgica, in loco qui

Totonis villa dicitur, constitutus, status mei umbram metiens, decem et novem, et semis pedes inveni. Sic quoque contrario modo, quanto propinquius meridiem versus ad solem acceditur, tantum semper umbrae breviores videntur, in tantum, ut solstitio aestivali respiciente sole de medio coeli, in Aegypto, et Hierosolymis, et in eorum vicinitate constitutis locis, nullae videantur umbrae. In Arabia vero hoc ipso tempore sol supra medium coeli, ad partem Aquilonis cernitur, umbraeque versa vice contra meridiem videntur .

CAPUT VIII. De Wodan, et Frea, ridicula fabula.

Refert hoc loco antiquitas ridiculam fabulam, quod accedentes Wandali ad Wodan, victoriam de Winilis postulaverint, illeque responderit, se illis victoriam daturum quos primum oriente sole conspexisset; tunc accessisse Gambaram ad Fream, uxorem Wodan, et Winilis victoriam postulasse, Freamque consilium dedisse, ut Winilorum mulieres, solutos crines erga faciem, ad barbae similitudinem componerent, maneque primo cum viris adessent, seseque a Wodan videndas pariter e regione, qua ille per fenestram, Orientem versus, erat solitus aspicere, collocarent; atque ita factum fuisse. Quas cum Wodan conspiceret Oriente sole dixisse: Qui sunt isti Langobardi? Tunc Fream subjunxisse, ut quibus nomen tribuerat, victoriam condonaret; sicque Winilis Wodan victoriam concessisse. Haec risu digna sunt, et pro nihilo habenda. Victoria enim non potestati est attributa hominum, sed e coelo potius ministratur.

CAPUT IX. Quare Winili Langobardi appellati sint, et quod Wota ipse sit, qui apud Romanos Mercurius dicitur.

Certum est Langobardos, ab intactae ferro barbae longitudine, cum primitus Winili dicti fuerint, ita postmodum appellatos. Nam juxta illorum linguam, *lang* longam, *Baert* barbam significat. Wodan sane, quem adjecta littera Gwodan dixerunt, ipse est, qui apud Romanos Mercurius dicitur, et ab universis Germaniae gentibus ut Deus adoratur; qui non circa haec tempora, sed longe antea, nec in Germania, sed in Graecia fuisse perhibetur.